



نگاهی به زندگینامه عزت الملوک ملک که راه پدر را در وقف ادامه داد

دختر، ادامه دهنده راه پدر



خاندان ملک، نامی بلند در تاریخ وقف ایران دارند. «اقامهدی تبریزی»، پدر بزرگ حاج حسین آقا ملک از سرهنگان سپاه

ایران در جنگ‌های ایران و روس بود که به روزگار ولا یتمهدی ناصرالدین شاه قاجار و استقرار او در تبریز، به «میرزا تقی خان امیر نظام» (امیر کبیر بعدی) نزدیک شد و به هنگام مرگ «محمد شاه قاجار» میرزا تقی خان را یاری داد که ولیعهد را به تهران بیاورد و به تخت سلطنت بنشانند. از این جا بود که به لقب «ملک الثجاری» مفتخر شد و ستاره اقبالش درخشیدن گرفت. نام خانوادگی این خاندان برگرفته از همین لقب است.

«حاج حسین ملک»، همان نوه معروف «اقامهدی تبریزی»، از دوران جوانی بار و همکار پدر را در راه املاک وسیع او بود که بیشتر آن هادر خراسان قرار البته از همان زمان به گردآوری نسخه‌های خطی و آثار تاریخی و هنری علاقه فراوان نشان می‌داد. این علاقه نهایتاً به شکل گیری یکی از غنی ترین کتابخانه‌ها و موزه‌های ایران منجر شد.

عزت ملک ملک، دختر بزرگ حاج حسین آقا ملک، ثمره از دواج با «زهرانوا به قدسیه»، دختر میرزا عبداللّه، متولی مسجد گوهر شاد، است. البته حاج حسین آقا ملک سه بار از دواج کرد که حاصل آن پنج دختر بود و عزت الملوک که اولین دختر از نخستین همسر ایشان بود یکی از فرهیخته ترین و ارجمندترین زنان ایران محسوب می‌شد. وی را بیشتر به عنوان دختر «حاج حسین آقا ملک»، بنیانگذار کتابخانه و موزه ملی ملک می‌شناسند و به واقع بسیاری از صفات نیک خود را از پدر آموخته بود اما فضایلش در این انتساب خلاصه نمی‌شد. او هنر شناسی بر جسته و منشأ خدمات بسیار به فرهنگ و هنر ایران بود.

دوران کودکی

بانو عزت الملوک ملک متولد مشهد و کمابیش تربیت شده تهران بود. چون مادرش در هفت سالگی در گذشت و پدرش نیز مدتی بعد به فکر ازدواج دوباره افتاد. لذا او بخشی از دوران کودکی و نوجوانی اش را نزد عمویش حسن آقا ملک سپری کرد. گذشته از تحصیلات ابتدایی که در دبستان «ارض اقدس» مشهد به پایان رسید، تحصیلات متوسطه را در مدرسه دخترانه آمریکایی تهران گذراند و به زبان‌های انگلیسی و فرانسه تسلط یافت. او از همان روزهای کودکی، همچون پدر، اهل مطالعه و کتاب بود و همین علاقه و اشتیاق، وی را به سمت عالم هنر و دنیای نسخ خطی ارز شمند کشاند. او که دیوان‌های گوناگون شعر را حفظ کرده بود، تحت تأثیر پدر علاقه فراوان به ادب و هنر پارسی داشت؛ چندان که در شعر و مشاعره و خوشنویسی طبع آزمایی می‌کرد و تحسین دیگران را برمی‌انگیخت. در همراهی با پدر، دل‌باخته مطالعه، پژوهش، فرهنگ و هنر شد و روزگار را در کنار پرداختن به امور خانوادگی با همسر و فرزندان، بیشتر در امور فرهنگی، هنری، تألیف، مقاله‌نویسی و نیز جمع‌آوری کتاب‌ها و دیگر اشیای نفیس گذراند. در حقیقت کاری را که حاج حسین آقا ملک بنیان گذارده بود، تداوم بخشید.

